

ACC. NR M. 2197

Två stolar sättas mitt på golvet. Mellan dessa läggas en rië(stör) och på rien hänges en kittel. I denna skulle någon placeras samt försöka träda en nål.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sid 47

R E G I S T E R.

Julen:	Julbrygden	1
	Julbaket	1
	Julskurningen	2
	Julafton	3
	Kvällsbrasan	4
	Julljuset	5
	Grötrim	5
	Julottan	7
	Julgran	9
	Husdjuren	10
	Tomsmässenatt	10
Sjukdomar	Lucia	11
	Påsk	11
	Kikhosta	12
	Stolsteg	13
	Vårtor	14
	Tandvärk	14
	Revormar	15
	Slaget	16

sid 49

ACC. NR M. 2197.....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sid 549

Gulsot, Bäverslag, Näsblod	16
Skervan	19
Vätta	20
Vid födelse	21
Lätt barnsäng	21
Lyte	21
Söndagsbarn	21
Havande kvinna, se i flaska	21
två förkläde på sig	22
skrämd genom knackning	22
Nattskrik	22
Se genom nyckehål	23
Barndop	23
Kyrktagning	24
Badvatteh	25
När barn fälla tänder	26
<u>Sjuka djur</u>	26
Oxler	26
Nodstulen	27
Skolling	29
Diarré	28
Botemedel mot alla sjuk-	
domar: svingalla	28
Kalvning	29

sid 50

ACC. N:R M. 2197.....

Dubblott

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Nykalvad ko, betesgång	29
Glödande kol i mjölkkruka	30
Hölja förkläde över byttan	30
Ta mjölken	30
Bot mot att ta mjölken	30
Dymmelonsdagen	31
Nykalvad kalv	31
Kalv blev skrikig	31
Vigselringi botten på smörkärnan	32
Allt smör i mitt sank	32
Strumpband som mjölkharar	32
<u>Lantbruket</u>	
Veckoräkning	33
Olika sådagar för lin, korn, havre, hampa, bönor	33
Vårdagjämningen	33
Första baddagen	34
" fiskedagen	34
När enbusken ryker är braxen bra	34
<u>Dagliga livet</u>	
Klok gubbe	34
Spilla mjölk	35
Arsgång	36
Dödsvarsel	37
Är korvahållaren hemma	37

ACC. N:R M. 2197

Förkastelsedagar	37
Vara de vättar annars skållar ja dej	37
Önska bort råttor	37
Blåsor på tungan	38
Taga ut lysning i nedan	38
Flytta in i nytt hus, först katten	38
Oknamn var förr vanliga	38
Taga plagg avigt på, spotta r ggr	39
Klåda i näsan	39
Klåda i högra handen	40
Dödsfallstydor	40
Höra göken första gången	40
Se sin tillkommande	40
Vid varpning, så högt skäl	41
Drömmar.	42
Väderlekstyda	42
Färger	42
Ordspråk	43
Lekar	45
" resa mast	46
" ta julbocken	47
" Draga kavle	47

Dubblott

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R M. 2197

Folkminnen från Södra Hestra.

Högtiderna.

Julen.

Julbrygden.

Under denna måste man iaktaga många försiktighetsmått. Så sid 1
fick man inte säga vatten utan lag, inte koka utan leka. Jästen
skulle kastas i, och sedan skulle man ropa hoj, så jäste det bra.
Då jästen kommit i, skulle mjöl strös över drickat. Ovanpå loc-
ket, som låg över drickat, skulle man lägga en psalmbok, en
tändsticksask och en stingekniv (en kniv, som man stuckit en
gris med).

Julgrisen.

Medan kniven ännu varn av den slaktade grisens blod, skul-
le man med denna rita femuddiga stjärnor på svansen och mellan
hornen på korna för att skydda dem för trolldom.

Julbaket.

Till julen bakades följande brödsorter: rågbröd, bland-
bröd och havrebröd. I förnämare hem även vetebröd. På julbordet
funnos julhögar som bestodo av: rågbröd, vetebröd, vörtbröd och
överst en bakelse och ett äpple. Julhögarna skulle finnas under
hela julen.

Dubblott

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sid 2

Julskurningen.

Vid julskurningen band man ett snöre i en gran, strödde sand och vatten på golvet och gnodde. Granris hackades och strödes på det nyskurade golvet. Taket kläddes med dukar och på väggarna hängdes bonader och klutar - de finaste främst och sedan allt efter elegansen. På hyllorna lågo äpplen som prydnader. Alla skulle bada till julafton.

Julafton.

Så fort man vaknade på moronen skulle man förtära dricka och rågbröd för att bli stark under det kommande året.

Vid kvällsmaten på julaftonskvällen, skulle alla ha kängor på fötterna. Efter måltidens slut sattes alla skodon under ett lämmabord (ett bord med upp-och nedfällbara klaffar). På morgonen såg man efter om någon av kängorna var flyttad. Hade så skett, skulle ägaren av skorna flytta ur huset under årets lopp.

Kvällsbrasan.

Brasan skulle brinna orörd. På juldagsmorgonen skulle man se efter, om det fanns några spår i askan. Ledde stegen ut, skulle någon flytta från huset, ledde de in skulle någon flytta till huset.

När grytan togs av sista gången på julafton, skulle två personer ta grytgrepen mellan sig och gå ansevs kring alla hu-

sen. Då fick man se allt som skulle ske under året. (Min sagesman såg under en sådan årsgång tre lik och under året dogo tre personer. Ävenså hörde hon skrik från en närbelägen damm, och under året föllo flera barn i vattnet där och voro nära att drunkna.)

Julljuset.

Om talgen på julljuset rinner så att det bildas liksom ett hyvelspån, kommer innan årets slut en likkista att hyvlas åt en av familjemedlemmarna.

I en gård brukade man och hustru på julaftonskvällen gå ut på åkrarna och låtsa att de slog och räfsade. Hon skulle då säga: "Biter det bra ?" Han: "Ja," Då blev det bra gröda.

Grötrim.

Grötrim förekommo allmänt och voro mycket ironiska. På ett ställe rådde det osämja mellan pigor och drängar om vem som var förnämst. En piga författe då följande rim:

"Denna gröte är kokt i en gryta och inte i en borste,
den som är den sämste vill alltid va den fåste (förste).
Ofta uppstod gräl med anledning av grötrimmen. En grötätare fick denna vänliga uppmaning:

"Denna gröten är kokt i en gryta och inte i en bytta,
ta inte mer än du orkar lytta (lyfta)."

Varpå denne genmälde:

sid 5

sid 6

" Denna gröten är kokt i en gryta å inte i en spae (spade)
jag ger katten i va du saé (sade)."

Mandel skulle läggas i gröten. Den som fann den blev först gift, sid 7

På julbordet skulle mycken mat stå framme under julnatten,
ty då kommo förfädernas andar på besök.

Ingen fick under julen gå bort objuden, ty man måste all-
tid bjudas på något, annars bar man ut julen.

Julottan.

Var och en hade ett ljus med sig till julottan. Detta bor-
de vara stort och pråktigt. Till julen stöptes följande sorters
ljus: stora ljus, grenljus och dangleingar (de sista små ljusen
vid ljusstöpningen). Den som kom först hem från julottan fick
först sin säd inbärgad. Det har hänt att personer sprungit ihjäl
sig för denna seds skull.

Ljus tändes vid mörkningen på julaftonen och fick sedan
brinna till juldagen. Om något av grenljusets ljus slocknade,
dog någon i familjen. Klockan 12 på julnatten dansade ljuslågorna i
na i glädje över Kristi födelse.

Julgran användes inte allmänt på 1870-talet utan i stället hade
man julbågar, som voro vackert prydda med papper, lingonris och
ljus. Somliga använde konstgjorda julgranar av ståltråd med ljus-
klämmor och pappersblommor i.

Under julen fick man inte spinna (inga rundarbeten) eller sid 9

väva. Särskilt farligt var det att spinna på fjortondedagen.

Julen började sedan den ringts in på julaftonen och räckte till trettondagen.

Julbrasan fick ej röras om utan skulle brinna ned av sig själv, så kunde man i askan se tillkommande händelser. Den bästa veden, björkved, användes till julbrasan. Annars användes mest barrved.

Julnatten skulle man gå tre gånger ansevs kring kyrkan så fick man se vad som skulle inträffa under årets lopp.

Husdjuren.

På julafton skulle korna ha rennes hö (det bästa höet) och till alla skulle man säga, i det man spottade på höet: "Ät hög och gal gök, för nu är det julafton," eller "Ät, drick och var glad som hjorten i skogen !" Om kreatyren vattnades tidigt på julaftonsmorgonen, så fick man tidigt inbärgat.

På juldagen fick man inte ta ut gödsel. Vit gröt skulle på julaftonen medföras, till ladugården och sättas där.

Tomsmässenatt fick man inte mala hela natten, för då fick inte tomten malet. Innan jul skulle all säden vara tröskad.

Lucia.

Natten innan Lucia skulle man sopa tak och golv under det man högt ropade: "Upp och ut råttor och möss, loppor och löss !"

Nyår.

Om nyårsnatten skulle man gå och slå med en käpp över åk-
rarna så kom inte sorken dit.

När man fick se nyårsnyet skulle man slå upp psalmboken. sid 11
Som innehållet i den psalm var, som man fick upp, så skulle det
ske en.

Påsk.

Dömmelveckan började på onsdagen i påskveckan. Under den-
na vecka fick man inte säga loppor, löss, råttor och möss, ty
då fick man sådant. Inte heller fick man kamma sig under denna
tid. Mjölk fick man inte dricka på långfredagen, för då värkte
den ut i bölder.

Under påsken skulle alla spjäll vara stängda och rakor och
kvastar skulle stå vid sidan av eldstäderna, för att inte häxor-
na skulle våga sig fram.

Sjukdomar

Kikhosta botas säkrast på följande sätt: en nål stickes
i en loppa och denna får sedan med fötterna, fatta i korn, ett
i sänder och släppa dem i vatten. Drack den sjuke av detta vat-
ten blev han frisk. För kikhosta hjälpte också att plocka sju
stenar på en grav och lägga i vatten, som den sjuke sedan skul-
le dricka för att bli frisk. När man tog stenarna måste man lo-
va att återställa dem på en bestämd dag, annars kom liket och
hämtade dem.

Stolsteg (vagel). För att bli kvitt detta onda, fordras en stor apparat. I en stol borrhades ett hål. En klok gumma höll ett stolsteg mot det sjuka ögat och vred stolsteget runt i luften. Under tiden frågade den sjuke: "Vad gör du?" Svar: "Bottar stolsteg!" Detta skulle upprepas tre gånger. Sist togs en sticka ur vardera av de fyra stolstegen och tändes på under hålet i stolen. Höll nu den sjuke ögat över röken blev han bra.

Vårtor.

För att få bort vårtor skulle man stjäla fläsk och bestryka vårtorna med detta. Sedan skulle fläsket läggas under en jordfast sten. Beströk man en vårta med vatten, som samlats på en jordfast sten, föll vårtan bort. Ett annat ofelhart sätt var, att taga en ärta och släppa i en brunn. Hann man in under tak innan ärtan nått botten i brunnen, gick vårtan bort.

Tandvärk botas på följande sätt. Man skär ut en sticka ur en rönn och petar med denna i tandköttet tills det blöder. Därefter skall stickan insättas på sin gamla plats i rönnen. När stickan vuxit fast, är tandvärken borta.

Revormar. Hade man en revorm, botades den bäst genom att man tände eld på en sticka, släckte elden och sedan med motsatta ändan av stickan ritade en femuddig stjärna på revormen. Likaså hjälpte det, om man på morgonen, innan man förtört någon mat, beströk det sjuka stället med saliv. Detta enkla me-

del anses vara bra för allehanda utslag.

Mataleda botas genom att en lus bakas in i en voffla, som den sjuke sedan förtär.

Hade en persom fått slaget skulle man ta fyra alepinnar och dra omkring honom och ibland "smätta" (slå) till honom med dem.

varjehanda ont botades med att man med en döds hand strök på det sjuka stället under det man sade: "Tag det onda med i graven !"

Gulsot botades genom att äta gul mossa och gult silke.

Bäverslag botades genom intagandet av bävergäll.

Näsblod. Vid näsblod skall en vigselring läggas under tungan, så avstannar blödningen. Midsommarpioner hjälpte mot förblödning.

Rep eller remmar, som personer hängt sig i, bevarades och användes som läkemedel.

Bölder. Ett bra böldapulver består av: döringaben, kråkguld och stötta hundlortar.

Gastkramning. Blev man gastkramad i mörker, skulle man röka med svavelstickor och krypa tre gånger genom ett hampagarn.

Fallandesjuka. En flisa av bödelns yxa botade fallande-

sid 16

sid 17

sjuka. En blodlever av den halshuggne botade också. Första gång-
en en person fick ett anfall av fallandesjuka, skulle han ta av
sig alla kläderna och kasta dem i elden. Ett alldeles ofelbart sid 18
medel mot denna sjukdom var att ta ett rävhjärta och en navel-
sträng och blanda ihop till en röra, som den sjuke förtärde.
(Många nu levande personer ha blivit botade på så sätt). Dop-
vatten hjälper också mot fallandesjuka. Om ett barn, som led av
denna sjukdom, sattes på ett lik, blev det bra. Om man drog bar-
net 9 gånger under en trädrot blev det också bra.

Om en havande kvinna blev rädd för en person och barnet
sedan fick fallandesot eller någon annan sjukdom, avhjälpes
detta endast genom att barnet förtärde blod av personen ifråga.
Var denne död, skulle barnet äta en flisa av hans ben.

Skirvan botades genom att en påse med vitlök och dörin-
gaben knöts om den sjukes arm och hals. Såg en havande kvinna
ned i en öppen grav, fick barnet skirvan. Samma sjukdom fick
barnet om en vävstol stod tom. En huvudduk eller något annat
måste kastas över. Mot skirvan hjälpte att en söndagsmorgon,
innan solens uppgång, föra ned barnet i en öpnad grav, vari
någon samma dag skulle begravas.(gravskirvan).

Hade man "håll i bröstet" skulle man intaga ett pulver,
vars viktigaste ingredienser voro: exkrement av jakthundar,
stötta gäddkäkar och finkrossat glas.

se m. 5.

ACC. N:R M. 2197

Doublett

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Hade en person vätta skulle han stå på en torva, som sedan skars ut och lades på hans huvud. Efter att ha läst en besvärjel-
se lades torvan tillbaka igen.

sid 20

Klena ögon botades genom att blinka över varm urin.

Vid födelse.

För att få lätta barnsängar borde kvinnan äta det stötta ländbenet av en harhona (Inga dhur anses nämligen föda sina ungar så lätt som hararna).

Om en havande kvinna blev skrämmd av t.ex. en råtta och tog sig i ansiktet eller på armen, så fick barnet där ett födel-
semärke i form av en råtta.

Söndagsbarn ha tur liksom de som äro födda med segerhuva.
Söndagsbarn "se" mycket.

En havande kvinna får ej se ned i en flaska, ty då blir barnet snedögt. Om den blivande modern fick se blod skulle hon doppa en linnetrasa i detta och gömma det noga. Senare lägges lappen i vatten och barnet får dricka av detta.

Om en havande kvinna någon gång hade två förkläden på sig, fick hon tvillinger.

Blir den blivande modern skrämmd genom en knackning på fönstret och svarar inifrån blir barnet skrikigt. Om hon där-
emot går ut och svarar genom dörren gör det ingenting.

Nattskrik avhjälptes genom att stoppa barnet ut genom

sid 22

621

490

ACC. N:R M. 2197.....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ett fönster och så gå tre gånger runt huset med det.

Veden skulle läggas med storändan in annars kom barnet baklänges.

Såg kvinnan genom ett nyckelhål, innan barnet var fött, blev det vindögt.

sid 22

Barndop. När barnet döptes, skulle man lägga pengar i linnan så blev det rikt.

Gudmodern (bäragumman) skulle gå fort med barnet, så blev det raskt. Hon fick inte prata, ty då blev barnet pratsjukt. Bäragumman skulle innan hon gick till kyrkan med barnet sitta på en kista och äta på en kringla för att barnet ej skulle få kisteknoppar(utslag på halsen). Barnet skulle innan dopet ta i olika sorts verktyg, så fick det lätt för att arbeta.

Kyrktagningen. Innan kyrktagningen fick kvinnan ej gå ut utan att vara iklädd sin mans rock. Hon fick ej gå över rinnande vatten. En sopkvast och eld måste ligga på tröskeln, om hon skulle gå ut, annars blev barnet bortbytt.

För ett 40-tal år sedan kyrktogos kvinnorna på tröskeln mellan vapenhuset och kyrkan. Där skulle de knäfallande invänta prästens ankomst. Kyrktogos två kvinnor på en gång, skulle den kvinnan som fött en gosse, inta hedersplatsen, d.v.s. till höger om den andra. Efter en flickas födelse dröjde man sex veckor med kyrktagningen men efter en gosse fyra. Än i dag är kyrktagningen mycket vanlig, fastän mera sällan i kyrkan. Kvinnorna

sid 25

gärna ute innan kyrktagningen.

Barnets badvatten slås ut skall man doppa en glöd
nars får barnet sjukdomar.

Odöpta barns kläder få ej hänga ute sedan det blivit mörkt,
då kunde något ont hända barnen.

När barnen fällde tänder, skulle dessa stoppas i tvätt-
gluggarna. (luckor i golvet varigenom tvättvattnet fick rinna
ut.) under det man ropade: "Ge mej en guldtäⁿd för en bentand !"

Gudmodern skall läsa efter vad prästen säger vid dopet,
så får barnet lätt för att läsa.

Sjuka djur.

En kviga som hade oxler(blodfyllda utväxter under buken)
botades genom en besvärjelseformel (okänd) lästes över henne
tre söndagar och tre torsdagar, innan solen gått upp.

Om ett djur insjuknade, skulle man skära sju alepinnar
och gå tre gånger ansevs me dem runt djuret. Därefter skulle
man lägga dem i en norr-rinnande bäck.

En ko, som var modstulen (ledsen, utan matlust) botades ge-
nom att man skar henne i svansen och lät blodet droppa på en
brödbit. Denna gavs sedan åt kon under det man läste: "Bröd
och blod ge kraft och mod !"

En ko, som hade skolling (försträckt sena) botades på föl-
jande sätt: hon hängdes upp i alla fyra benen och en stång träd-

des mellan fötterna. Om man slog tre gånger på stängen, skulle kon bli bra. ville kon ändå ej tillfriskna, stoppades kvicksilver i krubban.

Hade en ko fått diarré skulle man skrika tre gånger i hennes öra: "Har du fått musarav (råttrev) i de'så skit ut dom !"

Som botemedel mot alla sorts sjukdomar var svingalla och en flisa ur en fiskkåke mycket bra.

Kalvning, mjölk m.m.

När en ko kalvat skulle hon ha dricka varöver man gnott en stingeckniv mot en brynsten, så att smörjan föll i. Ävenså borde sot och eldmörja blandas i.

Då en nykalvad ko första gången släpptes ut, måste det ligga en tändsticksask och en buskakniv innanför tröskeln (stål och svavel skydda för trollen).

Mjölkkade kon en torsdag sista dagen innan hon blev sint, kalvade hon om dagen.

Om en ko "ledaes" på nä (nedan) tog hon sig inte (blev inte i kalv).

Innan man gav bort en kruka mjölk skulle man hänga krukan på en betsmanskrok eller doppa glödande kol i den för att förhindra mottagaren av gåvan att förgöra kärnet (göra det svårt att få smör).

När mjölken bars in från ladugården skulle man hölja ett förkläde (intet annat plagg hjälpte) över byttan för att skydda

sid 28

sid 30

mot förtrollning.

Om en person misstänktes ta mjölken, skulle man ta en flisa ur dennes ladugård och stöta i en mortel och ge åt korna.

På dömmelsondag såg en karl en gång en käring, som spritt naken stod på en gödselhög. Hon hade en mjölkbytta i handen och ropade: "Så långt som detta ropet höres är sanket (smörkärning) mitt !" Mannen sköt på henne med salt och ropade: "Så långt som detta skottet höres är det mitt !"

När en kalv får att dricka för första gången, skall man ta loss något mjukt som han har under fötterna, och lägga i mjölken. Han blir då skarpskodd och kommer att stå bra på halis. Då kalven druckit ur, skall man slå honom tre gånger i huvudet med det tomma ämbaret och ropa: "Drick bättre härnäst, drick bättre härnäst !"

Det är viktigt att man håller sig tyst, när kalven äter, annars blir han skrikig.

Var det svårt att få smör. skulle man lägga en vigselring i botten av kärnan.

När man kärnade skulle man ropa i skorsten: "Allt smör i mitt sank !"

Rackar-Johannanbrukade använda två strumpeband som mjölkharar. Under det hon tänkte på en viss ko, drog hon i strumpebanden, ända tills hon mjölkade blod. Så fort en ko mjölkade blod visste man därför att den tjuvmjölkades.

sid 30

sid 33

Småland
Västb.
S. Hestra

ACC. N:R M. 2197.....

Lantbruket.

Herta and Paul Amirson

Dubblätt
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Den sjätte april började 13:de veckan och räknades sedan baklänges. Säningsdagarna vor:

Erik och Karolina = lin, Urban och Vilhelmina = korn, sid 33
Ture och Thyco = havre, Urbanus = hampa, Beda = bönor.

Vårdagjämningen räknades som den första vårdagen. "Lägga sig i ljusan säng och sova till Mikelsmässenatt,"

När häggen blommar skall man börja bada. Gertrud är den första fiskedagen. När enbusken ryker är braxen bra.

Det dagliga livet.

"Bölen" var en mycket namnkunnig klok gubbe, som kunde trolla fram förlorade saker, bota sjukdomar m.m. Folk reste långa vägar för att rådfråga honom. Han kunde slå ut ögonen på folk.

När man syr in lik får man inte slå knutar eller fästa nålar när man syr, ty då gör man den döde illa.

Spiller man mjölk på spisen få korna ont i juvret.

Vid virvelvindar är det trollkärningar som äro ute och fara. En soldat kastade in sin kniv i en sådan virvelvind. När han kom hem, såg han en gumma, som var halt och hans kniv fanns i hennes stuga.

Om en vessla (den lilla) blåser på ett kreatur dör detta. Därför får inte dessa djur komma in i ladugården.

sid 35

Om en illasinnad person tittade in i en ladugård, när där var tvärdrag, blevo kornasjuka.

Räfsar man inne på logen blir man fortröten (foderslut).

Aregång går man klockan 12 julnatten runt kyrkan, Då får man se, vad som kommer att hända under året. Absolut tyst måste man vara.

Om ett lik har högra ögat öppet dör en man snart, om det vänstra är öppet, dör en kvinna.

När man kokade korv skulle man slå korven i muren och ropa: "Ar korvahållaren hemma ?" Själv svarade man sedan: " Ja." Då höll korven.

De dagar som inte fick så på kallades för förkastelsedagar.

När man slog ut varmt vatten skulle man ropa: "Vara de vätta annars skållar jag de !"

Vill ha bort råttor skall man önska dem till en ovän en torsdagsnatt. (En person gjorde så och såg på morgonen en bred väg, som de bortspringande råttorna trampat upp). En besvärjelseformel som hjälpte mot råttor var följande! "Vanne surk, vanne surk., vanne surk, gack till närmsta granne !"

Får man blåsor på tungan, är det någon som talar illa om en. Är det på högra sidan, är det en karl som gör det, men om det är på vänstra är det en kvinna.

Att taga ut lysning, när månen är i nedan, är mycket farligt.

sid 36

sid 38

När man flyttade in i ett nytt hus skulle huskatten först springa in. Sprang han rakt fram betydde det tur, men sprang han åt sidan, betydde det otur.

Oknamn voro mycket vanliga. I synnerhet om en person hade ett lyte. Han fick då ett oknamn som syftade på detta. T.ex. Slufsen, Skrabbläppen m.fl.

Tar man på ett plagg avigt, måste man spotta tre gånger annars hände en olycka.

Om man skall gå ett ärende och får vända om, måste man spotta tre gånger, annars blir det otur med ärendet.

Klåda i näsan betyder att någon talar näsvist om en. Kliar det i högra handen får man ett kärt brev.

Kommer en fågel fram och hackar på fönstret betyder det dödsfall. Likaså när det knackar i väggar eller på dörrar och man inte kan finna orsaken.

När man hör göken för första gången, skall man ta det trädet i famn, som han satt i, så får man, vad man önskar sig.

Ville man veta, vem som skulle bli ens tillkommande skulle man ta två blåntottar, ge dem namn, lägga dem på spiselhällen och tända eld på dem. Flammade elden livligt och askan for bort, så fick man inte den man ville ha, vilket däremot skedde om totten låg stilla. Ville man utröna om ens tillkommande skulle bli nykter eller ej, så satte man vid sin säng ett glas med vin och ett med vatten. Sen berodde det på, vilket glas som var tomt på morgonen.

sid 39

sid 41

När man höll på att varpa var det bra, om någon kom in, lyfte på benen och sa: "Så högt skäl, så högt skäl, det vore gott det ginge både lyckeligt och väl och att varken över eller unnan ska tryta."

Drömmer man om en död människa blir det regn inom tre dar. sid 42
Drömmer man om nyfödda, spørjer man snart dödsfall. Drömmer man om blödande tänder dör någon nära släkting.

Om solen avar (samlar moln) blir det ugn.

Färger: Hundloka ger gult, björklöv grönt, och stenmossa brunt.

Ordspråk.

Tycket ä som a trella dä kan så gärna falla på en lort som på en lilja. Om man byter plats när man åker blir man inte mätt.

Blir man trampad på hälen får man ingen kvällsmat. Om man går och sopar och en annan kommer och fortsätter, får man ingen fästman. Möter man en karl när man kommer ut, betyder det tur, men möter man en kvinna betyder det otur. Var kvinnan en hora så betydde det tur.

När en stjärna faller, går en själ till Gud. Paulus milder och blid, betyderväring och god tid. Matthismässans knuta, lär höstabbarna luta. När stribben står med hatt Anders mässe-natt, då är vintern satt och varar i 18 veker.

Dröm om silverpungar betyder otur. Sörplar man med munnen härmar man åt den onde. Ligger en kniv på bordet med eggen upp, rider den onde på kniven. Sitter man och dinglar med benen, vinkar man åt den onde.

Julasommar blir påska vinter. Om ett svart lamm födes av en vit tacka, betyder det dödsfall i familjen. Om man rodnar säges den onde kasta en skopa blod i ansiktet på en. Går man baklänges går man till helvetet.

Lekar.

Tämja stutar. Två män stå mitt emot varandra på ungefär en meters avstånd. En töm bindes med ena ändan i den enes vänstra fot och med den andra ändan i den andres högra fot och omvänt. Så försöka de rycka omkull varandra. Den som lyckas rycka omkull den andre har vunnit.

Resa mast. En man ligger på rygg på golvet och gör sig så styv som möjligt. En annan man står vid fötterna på den förre och tar om dennes knäveck samt försöker att resa honom upp.

Ta julbocken. En julbock av halm sättes vid huvudet på en man som ligger på golvet. Denne skall nu försöka att med fötterna ta julbocken och förflytta honom till fötternas plats i stället.

Draga kavle. Två man sätta sig på golvet med fotsulorna mot varandra (raka ben) fatta varann i händerna och försöka så att dra upp varandra.